

TORONTÁI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egész évre . . . . . 180 dinár
 Félévre . . . . . 90 dinár
 Negyedévre . . . . . 45 dinár
 Egy óra . . . . . 15 dinár
 Egyes szám ára 75 para.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Obiljeva (Zápolva) utca 1.

Szerkesztőség telefonszáma 281
 Kiadóhivatal telefonszáma 21

MEGJELENIK MINDENNAK HÉTFŐ ÉS
 ÖNNEPEK UTÁNI NAPOK KIVÉTELEVEL

Veliki Beeskerek, 1922.

LI. évfolyam 151. szám.

Szerda, július 12.

A hágai konferencia.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Páris, jul. 10.

A Havas-ügynökségnek Hágából keltezett jelentése szerint az orosz delegáció a hágai értekezleten ismét kétszínű játékot folytat. Ugyanis az orosz kiküldöttek az egyik értekezleten a magántulajdon kérdésében hajthatatlan magatartást tanúsítottak. Emiatt a tárgyalás félbeszakadt. Ugyanaznap este Krassin meglátogatta az angol delegáció vezetőjét és megkérte, hogy az orosz küldöttségnek az ismeretes félbeszakadt értekezleten tett nyilatkozatait ne vegye szó szerint. Krassin kifejtette, hogy a bizottság ülésén kénytelen volt olyan értelemben nyilatkozni és adott esetben ezt az eljárását megismétli, hogy ezáltal a moszkvai kommunista felfogásnak eleget tegyen. Azonban élesen el kell választani a nyílt füleseken elhangzott szavakat a magánbeszélgetésektől. Végül kijelenti Krassin, hogy hajlandó a régi tulajdonosoknak birtokuk kilencven százalékát visszaadni.

Kérdés már most csak az, hogy akad-e európai állam, amely beegyezne ebbe a kétszínű játékba.

Hága, jul. 10.

A magántulajdon kérdésével foglalkozó bizottság holnapi ülésén határoz arról, hogy milyen álláspontot foglaljanak el a kiküldöttek az oroszok magatartása által előidézett helyzettel szemben. A vélemény az, hogy a francia kiküldöttek elutaznak, hogyha az orosz delegáció magatartásában nem áll be alapos változás.

Még mindig az amerikai kölcsön.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jul. 10.

A pénzügyminisztériumban az amerikai kölcsön felett értekezlet volt, amelyen a kormánypárti képviselők nagyrésze megjelent. A vita során Gyonovity és Sztanojlovity képviselők nagy beszédet tartottak a törvényjavaslat ellen, annak célszerűtlenségét hangoztatva és kedvezőtlen feltételeit felsorolva. Sztanovity Andra közlekedésügyi miniszter a közlekedésügyi szempontokból bírálja a kölcsönt és határozottan a javaslat elfogadása mellett foglalt állást.

Az állami költségvetés vitája.

Támadás a miniszterek ellen. — A vajdasági munkások siralmas helyzete. — A pénzügyi bizottság a kormány ellen dolgozik.

— A „Torontál” beogradi munkatarsanak telefonjelentése. —

Beograd, jul. 10.

A mai nemzetgyűlést délelőtt kilenc óra negyvenöt perckor nyitotta meg Ribár dr. házelnök. A formalitások elvégzése után áttérnek a napirendre.

A napirenden a költségvetés vitája szerepel.

Az első szónok Tapity Miliszlav, aki élesen kritizálja a költségvetést és azt mondja, hogy annak nincs reális alapja. Különösen kifogásolja, hogy a költségvetésben nem történt még gondoskodás a tanügy fejlesztésére. Majd áttér a háborús kár kérdésre, miközben Trifkovity Márk, Kumanudi dr. és Markovity miniszterek ellen intéz súlyos támadást, akik a háborús károk likvidálása ügyében a bankokratiát támogatták. A horvát kérdéstről szólva, Trumbity dr. régebbi és mostani politikai szereplésével foglalkozik és oda konkludál, hogy a volt külügyminiszter sokban az oka annak, hogy a szerb és a horvát nép között egyenlenség uralkodik. Végül kijelenti, hogy a kormány működésével nincs megelégedve és ezért nem szavazza meg a költségvetést.

Brkity Vojin szociáldemokrata képviselő a vajdasági állapotokról beszél és különösen a munkások nyomasztó helyzetéről foglalkozik. Siralmasnak festi le az ugynevezett nincstelenek sorsát, akik sok helyütt 10–12 dinár napibéren ten-

gődnek. Kérdezi, hogy a szociálpolitikai miniszter miért nem teszi meg a kellő lépéseket és intézkedéseket, hogy a szomorú vajdasági munkásállapotok megjavuljanak és a munkásokat miért nem vette védelmébe már eddig is.

A délelőtti ülés délután egy órakor ért véget.

A délutáni ülés öt órakor kezdődött, amely iránt a képviselők részéről csak igen csekély érdeklődés mutatkozott. Alig husz honatya volt jelen.

Szekulity Milán szociáldemokrata képviselő szintén a vajdasági munkásviszonyokról beszél. Szerinte a hatóságok rosszul bántak a munkásokkal. Kifogásolja a közgazgatási rendszert és konkrét adatokat sorol fel, amelyekből kitűnik, hogy a felmerült panaszok indokoltak. Jobb pénzügyi és szociálpolitikát kér.

Jankovity Velizár radikális képviselő kijelenti, hogy a költségvetést megszavazza, de nem azért, mert jónak tartja, hanem mert az ország érdeke, hogy a költségvetés meglegyen. Éles bírálatban részesíti a pénzügyminiszter munkáját. A pénzügyi bizottság működésével sincs megelégedve. A bizottság, ugy látszik, eltéveszti a szerepét. A helyett, hogy a kormányt támogatná, folyton ellene dolgozik és ahol csak lehet, akadékoskodik.

Popovity Jován földművespárti képviselő összehasonlítást tesz Bosznia és az ország többi részei között és felsorolja, hogy a kulturintézményekből mi minden van amott, ami Boszniában nincsen. A költségvetést nem szavazza meg.

TÖZSDE

Julius 10.

Zürich. (Zárlat.) Berlin 096, Hollandia 20280, Newyork 52275, London 2324, Páris 4065, Milano 22925, Prága 1110, Budapest 040, Zagreb 15750, Varsó 010, Wien 00225, bélyegzett 00250.

Budapest. (Zárlat.) Napoleon 5750, Dollár 532, Márka 26350, Lira 650, Osztrák korona 575, Lei 825, Szokol 3400, Dinár 1690, Lengyel márka 2550.

Devizák: Bukarest 82250, London 6550, Berlin 256, Milano 6500, Páris 11600 Prága 3425, Svájc 28500, Wien 575, Zagreb 410, Newyork 1475.

Értékpapírok: Magyar hitel 2760, Osztrák hitel 55, Salgótarján 14800, Rimamurány 4175, Déli vasut 3900, Államvasut 18800.

Wien. (Zárlat.) Prága 5600, Zagreb 7200, Budapest 1730, Varsó 445, Milano 112500, Bukarest 14100, London 111000, Newyork 25500, Páris 195000, Zürich 487500, Berlin 4650, Amsterdam 100.000.

Az ir lázadás alkonya.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Dublin, jul. 10.

A kormányesapatok heves és hosszú harc után Blassingtonban elfoglalták a felkelők megerősített állásait. A lázadók nagyrésze fogdába került, kisebb töredéke Blassington határába menekült és a város határában fekvő vár sáncsaiban esatavonalba fejlődött. A kormányesapatok folytatják előrenyomulásukat.

A német kormány cserét akar a jóvátételben.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Wien, jul. 10.

A „Morgen” berlini jelentése szerint a Német kormány az a szándéka, hogy az 1923. és 1924. évben esedékes készpénzfizetések felfüggesztését kéri a szövetségesek legfelsőbb tanácsától. Hogyha Németország ezen kérését teljesítik, az a természetbeni szolgáltatásokat ebben a két esztendőben ötszázötven millióról két milliárd aranymárka értékre emeli fel.

A magyar politikából.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, jul. 10.

A két kerülettel bíró képviselők az egyik kerületről lemondottak, a másikban új választások lesznek. A Nagyatádi Szabó lemondásával megüresedett barcsi kerületben az egységes-párt jelöltje Ulain Ferenc dr. a „Szózat” főszerkesztője volt, aki ellen állítólag mozgalom indult meg az egységespártban és helyette a találgatások szerint vagy Klebelsberg Kunó kultuszminisztert, vagy Valkó Lajos kereskedelmi minisztert léptetik fel.

A keresztény ellenzék jelöltje Szabó Dezső ügyvéd, a Rassay-párté pedig Sümeghy Vilmos lesz. A bódmezővásárhelyi második kerületben, melyről Szeder Ferenc szociáldemokrata mondott le, a szociáldemokraták Takács Józsefet jelölik.

Nyiregyházán Rakovszky belügyminiszter megválasztása biztosra vehető. A belügyminiszter ellenjelöltje Lovas Kovács János kisgazda lesz.

Dorozsmán Eckhardt Tibor sajtóiroda főnökkel szemben Hencz Károlyt és Andaházy Kasnya Bélát jelölték.

Sport

Football.

Magyarország—Svédország = 1:1 (0:1)

Budapest, jul. 10.

A magyar válogatott csapat Bachum után Stockholmban mérkőzött meg a svéd válogatottal. Tizenöt ezer ember előtt folyt le a világhíres stadionban a nagy küzdelem, mely egyik fél számára se hozta meg a győzelmet. Az első félidőben magyar fölény, de a csatársor a legbiztosabb goalhelyzeteket is elhibázza. Félidő befejezése előtt 2 percével egy kornerlövés Fogl III. fejéről a magyar kapuba pattan. Emé öngool után a második félidőben különösen a fedezetsor briliáns játéka magyar fölényt teremt. A 39. percben Hirrer a svéd védelmet áttörve, a kiegyenlítő goalt rugja. A mérkőzést Andersen koppenhágai bíró vezette.

A Csurgay díj.

Vasárnap pergett le az ifjúságnak a bajnokságok után legklasszikusabb találkozója, a Csurgay-díjas pontverseny.

Részletes eredmények

100 m.: Balázs (MTK) 11:7 mp.
Magasugrás: 1. Orbán (H.-M.-Vásárhely) 174 cm.
Súlydobás: 1. Adorján (FTC) 11:64 m. (Ifj. rek.)
1500 m.: 1. Bejczy (MAC) 4:25:5 p.
Rudugrás: 1. Farkas (BKAC) 3 méter.
400 m.: 1. Gerő (KAOE) 53 mp.
Távolugrás: 1. Magyar (MTK) 6:46 m.
400 m. gát: 1. Gál (MTK) 62:7 mp. (Ifj. rek.)
Diszkosz: 1. Dormándy (MAC) 32:64 méter.
4x100 m. staféta: 1. MTK 45:8 mp. (Ifj. rek.)
Gerelyvetés: 1. Strausz (MAC) 47:87 m. (Ifj. rek.)
A Csurgay-díjat az MTK nyerte 27 ponttal, 2. MAC 22 ponttal, 3. FTC 13 ponttal.

A kerékpár-versenyre a benevezések nemcsak személyesen, hanem írásban is benyújthatók a „Torontál” szerkesztőségében Christján Jenő tanár címére. A benevezésnek tartalmaznia kell a benevező nevével kívül annak pontos lakeimét is.

A Vajdasági Athl. Szövetség szerdán délután 6 órakor teljes ülést tart a Rózsa-éttermében. — Minden tag ott legyen.

A Jászkarajenői keserűvíz-forrás. Budapestről jelentik: Jászkarajenőn újabb keserűvíz-forrásra bukkantak. Az orvosi kísérletek eredménye szerint hasonló glaubersós gyógyforrás egész Magyarországon nincs és a karlsbadi vízzel vetekszik. A forrás a tudományos körök megállapítása szerint három méter mélységben husz-nyolcvan grammig terjedő keserűvizet tartalmaz, hat méter mélységből pedig glaubersós forrás fakad, amely karlsbadi kurára a legkiválóbb. A források rendkívül dúsak és csaknem kimeríthetetlenek. Kihasználásukra Budapestben angol tőkével „Mira” néven részvénytársaság alakult, mely Jászkarajenőn már építi is a szanatóriumát.

Ítélet az orgoványi gyilkosok ügyében.

— A „Torontál” tudósítójának tavrata. —

Budapest, jul. 10.

Györffy őrnagy, a tárgyalás vezetője ma délelőtt 10 óra után hirdette ki az ítéletet.

A magyar állam nevében a haditörvényszék bűnösöknek mondja ki Zbona elsőrendű, Danics másodrendű, Juhász harmadrendű és Tóth negyedrendű vádlottakat tetttestársi minőségben elkövetett rablás bűntettében, amelyet az által követtek el, hogy 1919 november tizenhétadikára virradó éjjel fejzszeapásokkal, erőszakkal behatoltak Pánczél Zoltán, Beck Sándor és Schmidt Árpád izsáki lakosokhoz, akiket revolverlövésrel kényszerítették ingóságai, pénzüik átadására. Pánczélnál százhuszezer, Becknél hatvanezer és Schmidt nál huszezer korona értékű ingóságokat és pénzt raboltak el. Tóth Ambrus ötödrendű és Tóth Imre hatodrendű vádlottakat bűnösnek mondja ki a törvényszék bűnrészesség miatt, miután az első-, másod-, harmad- és negyedrendű vádlottak által rabolt holmi szétosztásában közreműködtek.

A katonai törvényszék ezért Zbonát hét évi, Danics Mihályt hat évi, Juhászt öt évi, Cs. Tóth Gyulát két évi súlyos börtönrre ítélte azzal a szigorítással, hogy havonként egy napon kenyeret és vizet kapnak kemény fekhelyen és minden év első, negyedik és nyolcadik hónapját magánzár-

kában kell tölteniük. Tóth Ambrust és Tóth Imrét három-három évi fogházra ítélte rablásért. A gyilkosság vádja alól valamennyi elítéltet fölmentették. A tárgyalást vezető ezután megkezdte az ítélet indokolásának felolvasását.

Budapest, jul. 10.

Dombováry Géza, az orgoványi sértettek jogi képviselője újságíróknak kijelentette, hogy Héjjas büntetőjogi felelőssége semmi körülmények között sem állapítható meg. Csupán polgári per indítható a sértettek részéről, — az okozott anyagi károk megtérítéseért. Ennek a pernek a megindításáról volt szó és nincs kizárva, hogy az orgoványi gyilkosok elleni perben hozandó ítélet jogerőssége után megtörténik.

Budapest, jul. 10.

Hir szerint a meggyilkoltak hozzátartozói kártérítési pert indítottak Héjjas ellen. A bíróság fog tehát dönteni afelett, hogy Héjjas felelős-e az összes károkért.

A sértettek jogi képviselője kijelentette, hogy Héjjas büntetőjogi felelőssége semmi körülmények között nem állapítható meg, az amnestia következtében. Héjjas ellen —mondotta — csupán polgári per volna indítható. A sértettek részéről az elévülési idő harminckét év. Ezen időn belül követelhető az anyagi kár megtérítése.

A becskerekki magyar polgári iskola.

Becskerekek, jul. 11.

A „Torontál” pénteki számában megjelent „Veszélyben a becskerekki magyar és német polgári iskola” című cikk az érdekeit szülőkből érthető közlésben okozott. Az igazgató közlései azonban még mindig nem zárják ki a reményt, hogy a talán nagyobb nehézségek árán, de mégis megmarad a jövő tanévben a magyar polgári iskola.

Előre hozatom azt, hogy csak a fia polgári iskola leteről, vagy nemétéről lehet szó. A zárdai magyar polgári leányiskola június végi előjegyzései minden osztályban magasán felülhaladják a minisztérium által követelt minimális 30 létszámot

Azonkívül itt van a régi jóhírnévvel bíró Messinger-féle polgári leányiskola is, úgy hogy a leánygyermekes apáknak egyáltalán nincs okuk, hogy aggodjanak.

De a magyar polgári fiúiskola sorsa sem egészen reménytelen. A 4 osztályba előjegyeztek összesen 81 tanulót, tehát a követelt 120-as létszámmal jelentékenyen kevesebbet. Ez a szám azonban a szeptember elején tartandó rendes beiratkozások alkalmával előreláthatólag növekedni fog, miután az évvégi előjegyzéseknél nagyon sok tanulót nem vettek tekintetbe.

Számba jöhetnek az izraelita tanulók, kikre nézve a minisztérium még nem intézkedett, így nem lehetett előjegyezni őket.

Számba jöhetnek azok is, kiknek egyik szülejük német lévén, vagy

német névvel bírván, a miniszteri rendelet homályossága következtében nem vétettek fel a magyar polgári iskolába, hanem egy külön listán jegyeztettek elő.

Számba jöhetnek az elemi iskola V. és VI. osztályát végzett tanulói, akik különbözeti vizsga letétele után a II. és III. osztályok létszámát jelentékenyen szaporítják. (Az erre vonatkozó kérvényeket folyó hó 15-ig kell az intézet igazgatóságánál benyújtani.)

Számba jöhetnek még azok a helybeli és vidéki tanulók, kiket szülei nemtörődömségből, vagy a nagy munkaidő miatt évvégén nem jegyeztettek elő.

Számba jöhetnek a gimnáziumban év végén, vagy a javítóvizsgán bukott, vagy gyengének bizonyult tanulók, akik, mint ezelőtt is sokan tették, a könnyebb polgáriban akarják folytatni tanulmányaikat.

Azonkívül a köztölt 81-es létszámában a polgári iskolában bukott tanulók sem szerepelnek, mivel két osztály közt lévén, nem lehetett előjegyezni őket.

S ha mindezek dacára a szeptemberi beiratkozások alkalmával valamelyik osztály még sem érné el a követelt 30-as létszámot, a szülők ne nézzék ölbetett kézzel a magyar polgári iskola nehéz vajadását, hanem tegyenek is érte valamit, járjanak utána. Pribicevity közoktatásiügyi minisztert az elmúlt két évben olyan embernek tanultuk megismerni, kiben a szülők az idén is remélhetőleg megértést fognak

találni, csak fel kell őt világosítani az itteni magyarság igazságos kérelméről.

A torontáli ittmaradt 108.000 főnyi magyarságra nézve mindenestre pótolhatatlan veszteség volna, ha ismét elnémulna egy hang, ismét bezáródnék egy templom, melyben Petőfi, Arany, Vörösmarty és Jókai nyelvén áldoztak eddig a magyar kultúrának.

HIREK

Teljes lezúllás.

Rossz dolguk van a lányoknak, ma már a házas embereknek sincsen komoly szándékuk.

Lapunk legközelebbi száma a Petrov-dan állami ünnep miatt esütőtörtökön, a rendes időben jelenik meg.

Az új városi ügyész. Torontálvármegye főispánja Jankovity Nikola dr. ügyvédet Beeskerek város helyettes ügyészének kinevezte. A helyettes ügyész működését már meg is kezdte a városnál.

Szerkesztő kerestetik.

A Novisadon megjelenő Deutsches Volksblatt legutóbbi számának szerkesztői üzenetében kérdik több érdeklődőtől, hogy hajlandók lennének-e egy német lap szerkesztői állását vállalni. Szerényen megjegyzik, hogy előnyben részesül, aki nőtlen és aki hírlapíróilag már működött valahol. Ez forradalmi ujtás a hírlapírás terén. Mi azt hittük eddig, hogy a hírlapírásnál igazán mellékes, hogy az illető nőtlen-e vagy se, de úgy látszik, a Deutsches Volksblattnál ez fontos. Viszont nekünk a hírlapírói gyakorlat volna fontos, ez meg a Volksblattnál mellékes.

Nem tolakszunk a közönség elé a magunk külön bajaival, de az bizonyos, hogy valamilyen hírlapírói szervezetre szükség volna, éppen a közönség szempontjából. A gombamódra megszorított újságok mellett természetesen nem termett elég hivatásos hírlapíró. Így aztán nagyon sok ember helyezkedett el a hírlapírói foglalkozás állítólag kellemes köpenye alá, akinek nem hogy fogalma nincs a hírlapírásról, de mindenféle gyanus üzemekkel lerontja a kar becsületét.

Az már biztos, hogy a mostani hírlapírói egyesületek munkája fabatkát sem ér. Újságíró kamarát kellene létesíteni, amely lehetővé tenné, hogy mindenféle kétségbeesett egzisztenciák a mi foglalkozásunkat diszkreditálják és hogy mindenki, aki csak rágalmozni tud, még ne higgye azt, hogy hírlapírói munkát és kultúr szolgálót teljesít.

A kamarák mellett lehetetlen volna ilyen — majdnem apróhirdetési alapon, — ahogy a Volksblatt teszi, az új hírlapírók kreálása.

Petrov dan — állami ünnep. A holnap Petrov-dant mint állami ünnepet megtartják és a rendőrkapitányság utasításának megfelelően az üzletek zárva tartandók. A hivatalok holnap szintén szünetelnek.

Kih
elnök
tónk:
táson
Stran
Tüz
tábor
zalaeg
tüz üt
faépit
esett
megál
gatás
sek ut

Anat
mából
szék k
műveit
esetre
ez ne
folyás
előtt ép
a szépe
is, mint
Nagy
Budape
este a
zötti er
gyullat
letet pu
ságot ve
ban eö

Uj sz
varon
ben szé
uj széns
gyarorsz
rasait.
Atutal
— a fer
értelmét
pest, Be
többi kü
A Nagy
Veliki
épület, I
igazgató

Ebzár
napokba
amikről
szett eb
ban. A
Pasteur-
megyei
a helye
27-ikéig
deltek el
köve ke
don kien
Az utcán
rázon ve
Elleneset
szik el, h
tetik a tu

Kémke
budapest
Somlyai
szerelt t
általi ha
ralése ut
le. Onné
ször átm
rejtélyes
tokába p
lás alkán
tás és ha
július ny

Atutalás
kek az ös
cokra, va
árúkvite
pénzügym
zása alap
Bank R.-
družna Ba
rek. — Tel

kiadó
szerke

Kihallgatások Pasity miniszterelnöknel. Beogradból jelenti tudósítónk: Pasity ma délután kihallgatáson fogadta Joung angol és Strangmann orosz követet.

Tűz a zalaegerszegi internálótáborban. Budapestről jelentik: A zalaegerszegi internálótáborban tűz ütött ki és elhamvasztott több faépítményt. Emberéletben nem esett kár. A megindult vizsgálat megállapította, hogy a tűz gyújtogatás következménye volt. A tettesek után folyik a nyomozás.

Anatol France művei indexen. Rómából jelentik, hogy az apostoli szent-szék kongregációja Anatol France műveit indexre tette. Ez minden esetre szép a kongregációtól — de ez nem fogja megállítani az idők folyamát és Anatol France genije előtt épen úgy meg fognak hajolni a szepet, művészetet szeretők ezután is, mint ahogy eddig tették.

Nagy erdőéges Magyarországon. Budapestről jelentik, hogy tegnap este a Leányfalu és Szentendre közötti erdőség ismeretlen okból ki-gyulladt. A tűz több holdnyi területet pusztított el. Oltására katonaságot vezényeltek ki. A tüzet azonban eddig nem sikerült lokalizálni.

Új szénasavas forrás Székesfehérváron. Az Árpád-fürdő építése közben szénasavas vizre bukkantak. Az új szénasavas forrás felülhaladja Magyarországon legerősebb szénasavas forrásait.

Átutalásokat és csekk kiírásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — **Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár,** valamint a többi külföldi piacra újból eszközöl a **Nagybecskerek Takarékpénztár, Veliki Becskerek, Korona-szálló** épület. Telefon: Pénztár 16. — Vezérigazgató 52.

Ebzárlat. Becskereken a legutóbbi napokban hét ebmarás történt, amikről megállapították, hogy veszett eb garázdálkodik városunkban. A sebesülteket a novisadi Pasteur-intézetbe szállították. A megyei állatorvos előterjesztésére a helybeli hatóságok szeptember 27-ikéig bezárólag ebzárlatot rendeltek el. Kutyákat a házban megkötve kell tartani, az utcára szabadon kiengedni pedig szigorúan tilos. Az utcán csakis szájkosárral és pórázzal vezetve lehetnek a kutyák. Ellen esetben nemesak a kutyát veszik el, hanem érzékenyen megbüntetik a tulajdonost.

Kémkedésért kivégzett tiszt. A budapesti katonai törvényszék Somlyai Gábor huszonöt éves lezserelt tartalékos hadnagyot kötél általi halálra ítélte. Somlyai leszerelése után Pozsonyban telepedett le. Önnét legitimáció nélkül többször átment Magyarországra, ahol rejtélyes módon katonai titkok birtokába jutott. Egy ilyen kirándulás alkalmával Budapesten elfogták és halálra ítélték. Az ítéletet július nyolcadikán végrehajtották.

Átutalások, hitellevelek és csekk az összes bel- és külföldi piacokra, valamint **valutabiztosítások** árukvitelre kaphatók — a beogradi pénzügyminisztérium felhatalmazása alapján — a **Szrb Szövetkezeti Bank R.-T. fiókjánál (Srpska Zadrugna Banka D. D.), Veliki Becskerek.** — Telefon 43 és 47.

kiadóhivatal telefonja — 21.
A szerkesztőség telefonja 281.

Mennyi idegen valutát lehet kivinni.

Zagreb, jul. 10.

A zagrebi kereskedelmi- és iparkamara közlése szerint a hazai és idegen valuták ki- és bevitelére az SHS államban jelenleg a következő rendelkezések vannak érvényben.

A deviza- és valutaforgalom szabályozására kiadott előírás szerint, amely 1921 szept. 23-án kelt (Službene Novine 214. szám 1921 szept. 25-ikéről) minden SHS alattvaló külföldre való utazásánál az utiköltségek fedezésére három ezer dinár effektív jugoszláv bankjegyet és három ezer francia frank paritásának megfelelő idegen valutát vihet ki magával. Később ezt a rendeletet úgy módosították, hogy a ki-vendő idegen valuta cheque formájában vagy effektív értékben az utas utlevélben följegyzendő azon pénztintézet részéről, ahol az idegen valutát az illető vásárolta. Ennek az összegű valutának a kivitele minden utasnak havonként egyszer meg van engedve, még abban az esetben is, ha egész családja vele utazik. Ez esetben minden felnőtt egyénnek joga van erre a kedvezményre. Kivételt képeznek e kedvezmény alól a szülőket kísérő gyermekek, akik 15-ik életévüket nem töltötték még be. (A pénzügyminisztérium főfelügy. leirata 1922 jan. 17-ről 113-I. szám. Službene Novine 22. száma 1922 február 2-ikéről.)

A pénztintézetek idegen valutákat a fenti összegben csak olyan ország pénznemében adhatnak el, amely ország vizumával az illető utas utlevél el van látva. Ha az utas több országra szerzett vizumot, úgy azoknak az országoknak megfelelő valutát szerezhet be magának, de ezen valuták összege sem haladhatja felül a három ezer francia frank paritását.

Az utlevelek alapján beszerzett idegen valuták csak az utas személyi szükségleteire fordíthatók és nem használhatók föl áruk vételére. A devizabizottság, amely a Narodna Bankánál és fiókjaitéseinél működik, nem adhat behozatali engedélyt az ilyen módon megvett árukra. A bankok és a rendőrhatalóságok erre a körülményre

fel kellene hogy hívják a közönség figyelmét.

Külföldön tartózkodó diákok, gyermekek, betegek, rokonok részére havonként küldhető a jogositott pénztintézetek útján ötszáz francia franknyi paritásával egyenértékű összeg. Ezt az átutalást a rendőrhatalóság útján beszerzendő bizonyítvány alapján eszközlik a bankok.

A határszélen lakó utasok, akik több ízbe lépnek át a határt, a Pénzügyi főfelügy. 1922 I-347. szám alatt (Službene Novine 31. száma, megjelent 1922 febr. 11.) megjelent rendelete értelmében csak három ezer dinár jugoszláv pénzt vagy ennek megfelelő olyan idegen valutát vihetnek ki, amely országba utaznak.

Idegen alattvalók, akik rövid tartózkodásra érkeznek az SHS államba vagy csak átutaznak, az ország határának átlépésénél jelentsek be a vámközegeknél a magukkal hozott idegen valutákat, amelyeket az illető hivatalos közegek utlevélbe be fognak jegyezni. Ellenkező esetben a visszautazásnál kellemetlenségeik lehetnek. A pénzek ilyen átmeneti kezelése csak egy hónapi időtartamra érvényes. Ezekről a rendelkezésektől eltekintve, bármely állam valutája korlátozás nélkül behozható az SHS állam területére, ha az utasok csak behozni és nem egyúttal kivinni is szándékoznak azt.

Chequek és átutalások, amelyek idegen valutákra szólnak és amelyeket hazai pénztintézeteknél mutatnak be, a pénzügyminisztérium főfelügyelőségének idevágó rendelkezési értelmében (1922 május 20. Nr. I-5195. Službene Novine 116. sz. máj. 24. 1922.) teljesen vagy részben csak honi pénznemben fizethetők ki.

Az arany és pénzermék kivitele teljesen be van tiltva.

Ha valamely utasnak a fenti összegeknél nagyobb pénz kivitele szükséges, úgy alaposan megindokolt kérvényével forduljon a Pénzügyminisztérium főfelügyelőségéhez Beogradba (Generalni-inspektorat Ministarstva Financije Kraljevine SHS u Beograd.) A kérvényre hét dináros bélyeg kell.

Közvetlen hajójárat Becskerek—Beograd között.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskerek, jul. 11.

A Becskerekről Beograda való utazás nem tartozik a kellemes dolgok közé, ez köztudomású. Először is, amikor a legkedvezőbb utazási időt választjuk is, éjjélkor kell felkelni, hogyha a korai hajnali órákban induló pancsevói vonatot el akarjuk érni. A másik éppenséggel nem kellemes, de könnyebben elviselhető eset az, amikor a hajó a temesi hajóállomásról indul. Valóságos kinszenvedés azonban az, amikor a hajó a Temes sekély vizállása következtében a Dunán horgonyoz és az utasnak, ha kocsira nem tellik, felváltva, aszerint, hogy milyen az időjárás, sárban, vízben, hóban, lucokban, vagy porban kell levánszorognia a Dunáig a hajóhoz. Ezek után a kedvezőtlenebb utazás-

ról, amikor Pancsevón még meg is kell halni, jobb nem is szólani.

Miután a Beograd-felé gravitáló forgalom nő és ennek folytán a viszontagságos utazás miatt sűrűn hangzanak el indokolt panaszok és kifogások, a hatóságok mozgalmat indítottak, hogy a beogradi hajóstársaság létesítsen közvetlen személyszállító hajójáratot Becskerek és Beograd között.

A mozgalom élén áll Alexity Bogolyub, Becskerek város polgármestere, aki a hajóstársaság vezetésével már érintkezésbe is lépett. Az önnét kapott ígéretek arra engednek következtetni, hogy a tervezett hajójárat rövid időn belül már meg is lesz és így egy csapásra sok viszontagságtól szabadul meg az innét Beogradba utazó közönség.

A „Torontál” hadifogoly postája.

M történt Putz Vendelle?

Néhány nap előtt a „Kassai Napló”-ban közöltem Fux Péter levelet Jugoszláviából, amelyben Putz Vendel után érdeklődik és közli azt, hogy állítólag már 1919-ben hazatért, de — miként annak idején egy budapesti lap jelentette — Csehszlovákiában elfogták és internálták. A cikkben, mivel a közlés olyan vádoló volt az akkori szlovénkői hatóságokra, felhívtuk a csehszlovák kormányt nyomozásra és nyilatkozattételre annál is inkább, mivel a szerencsétlen Putz Vendel Jugoszláviában családja várja haza. Hivatalos helyről eddig még semmiféle nyilatkozat nem érkezett, de wieni szerkesztőnk ma levelet kapott Trencsénből egyik olvasónktól. Természetesen a levél birtokunkban van és bizonyító eljárás esetén szívesen bocsátjuk a hatóságok rendelkezésére. A levelet minden kommentár nélkül szó szerint közöljük a következőkben:

Trencsén, 1922 jun. 13.

Tekintetes Szerkesztőség! Olvasva nekem oly kedves lapjuk folyó hó 12-ik számában a hadifogoly-postában közölt Putz Vendelre vonatkozó esetet, legyen szabad egy csekély észrevételt tennem. Nem lehetetlen, hogy így közelebb juttatok valakit egy szerencsétlen ember hollétének felkutatásához.

A magyarországi bolsevista-uralom idején, amikor a vörös csapatok Érsekújvárra bevonultak, 1919 június közepe táján, forró, vérszesen lobogó volt a hangulat az itteni legionáriusok körében. Minden nap, minden órában elhurcoltak otthonából embereket, még nőket is. Már alig volt család az öslakók közül, amelynek nem lett volna internált tagja. A dátumra pontosan nem emlékszem, de egy napon futótüzként elterjedt a híre, hogy az állomáson három megvasalt magyart fogtak, akiknél semmiféle igazoló irás nem volt.

— Bolsevisták! — volt a vád ellenük. Vitték őket irtózatossá brutális közepette a laktanyába. Két köztük fiatal, a harmadik úgy 35—38 éves, nem tartoztak együvé. Másnap rémhírként elterjedt, hogy a három embert kivégzik. Partemberek interveniáltak az akkori zsupánnál, vizsgálatot követeltek, ám a legionáriusok — amilyen tehetetlen volt velük szemben minden fórum — a zsupánt azzal fenyegették, hogy menten elzavarják. A katonai városparancsnok intézkedésével szemben kivégezettek nyolc fegyveres legionáriust és vagy 10—15 más legionárius kíséretével a szó szoros értelmében kihurcolták őket. Az egyiknek az ütlegektől eltört a karja. A három boldogtalant a vasúti állomás mentén elterülő szigeten agyonlőtték. Uram! Azt a menetet aki látta, csak átok fakadhat a káin, miért ember így gonosz lehet! A legidősebb közülük sirt és össze-tett kezekkel könyörgött vizsgálatért! Ó ártatlan, hazafelé igyekszik hadifogságból! Vége. A három hullát azonnál ruhástul egymásra rakták egy szekérre, egy zsup szálmával befödve, vértől csöpögve a városon végig otromba szitkok közt kivitték a temetőbe és ruhástul elásták. Utközben két családányt, a kik sirni mertek, inzultáltak, mert persze egy kis tömeg kísérte őket. Az a visszafogott zokogás, az az átok és keserűség vissza fog szállni azokra, akik büntetlenül hisznek eselekedni. Hol vannak azok? Elszéledve, ki tudja nevéket, maga a katonai parancsnokság sem. Tavaly hallottunk ugyan valamilyen vizsgálat megindításáról, de hát létezik ezek ellen terhelő adat! Ez nem rémmese, ó ezt könnyen megmondja bárki. Legjobb a temető. Ha bizonyosságot akarnak, tessék utána járni...

Szó szerint közöltem a trencsényi levelet, talán így a hatóságok a helyes uton fognak nyomozni és végre mégis nyilatkozatot kapunk mi történt Putz Vendellel Csehszlovákiában. Szerencsétlen családja leg-alább tetemét akarja hazahozatni.

Szemere Pál.

Büntető bíró nélkül áll a járás-bíróság

Az anyagi gondok más pályára hajják a bírókat. Gyűlnek a restanciák. — Eddig hétszáz feljelentés vár elintézésre. — Mi lesz a bírók fizetésrendezésével?

Beeskerek, jul. 11.

Furesa állapot uralkodik már hosszabb idő óta a beeskereki járás-bíróságon: nincsen büntető járás-bíró. A járásbíróságnak ugyanis a tavasz óta egyetlen egy büntető bírója volt, aki most kilépett az állam szolgálatából és így a beeskereki járásbíróság bíró nélkül maradt. Ennek már jó hét hete s ez alatt az idő alatt bőségesen gondoskodhattak volna a pótlásáról, mind ez azonban a mai napig sem történt meg.

A beeskereki járásbíróság büntető osztályán, mely jóval több anyagot ölel fel, mint a polgári, állandóan nagy nehézségekkel küzdött a csekély számú bírói kar. A forradalom óta folyton folyvást nőtt restanciák feldolgozásra, elintézésre vártak és bár megfeszített erővel fogtak neki a munkának, mégis csak lassan, fokozatosan apadt a régebbiről felhalmozódott aktaesemő, mert hisz közben állandóan újabb és újabb feljelentések érkeztek, amelyekkel nem várhatk addig, amíg a restanciákkal elkészültek, hanem rövidesen napi-rendre kellett azokat tűzni. Még ez az erősen zavaró és hátráltató momentum sem riasztotta el a régi bírói kart és ennek köszönhető, hogy ez év elejére a régi bűnügyek legtöbbször megtartották a tárgyalást és ítéletet is hoztak.

Ez év elejével azonban, amikor a járásbíróság ügyforgalma csaknem a rendes kerékvágásba jutott, váratlan személyi változás állott be a bírói karban. A járásbírók ugyanis sorban lemondtak állásukról és máshol kerestek maguknak alkalmas foglalkozást. A lemondás oka egyedül és kizárólag abban rejlett, hogy a bírókat az állam nem becsülte meg a kellő mértékben, nem kaptak a drágasághoz és a megélhetési viszonyokhoz mért fizetést, anyagi helyzetük megjavításáért tett intervenciójuk eredménytelenséggel végződött s így a járásbírók máshol kerestek elhelyezkedést, ahol anyagilag jobban megbecsülik képességeiket.

Ilyen körülmények között csak Setyerov járásbíró maradt meg továbbra is állásában. Törhetetlen igyekezettel látott neki a mindinkább növekedő aktaesemő feldolgozásának és a hivatalos munkaidő alapos felhasználásával kísérletezett a restanciák csökkentésén. Nem rajta mulott, hogy munkája nem végződött teljes eredménnyel, mert a két-három bírónak is alapos elfoglaltságot okozó ügyhalmaz feldolgozása fizikai lehetetlenségnek bizonyult.

Július hó elsejével azután Setyerov is benyújtotta állásáról való lemondását. Ügyvédi irodában helyezkedett el, ahol kisebb megterhelés mellett, nagyobb anyagi megbecsülésben részesül, mint az állam szolgálatában.

A beeskereki járásbíróság most büntető bíró nélkül áll. A restanciák a nap-nap után beérkező feljelentésekkel állandóan nagyobodnak s ha rövidesen nem gondoskodnak bíróról, néhány év alatt sem tudják ezeket az ügyeket el-

intézni. A tegnapi napig például hétszáz ügy halmozódott fel.

Az államnak nem lehet érdeke, hogy lassu igazságszolgáltatással huzza-halassza a sokszor sürgős döntést kívánó bűnügyeket s a közönség érdekeinek szem előtt tartásával jobban igyekezhetne a megüresedett állások mielőbbi betöltésére. A bírói status fizetésrendezése meg egyenesen eminens érdeke ugy az államnak, mint a lakosságnak, mert esakis jól megfizetett és anyagi gondoktól mentes független bírótól várhatunk alapos, körültekintő és megfontolt ítéletet.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon rokonok, jóbarátok, ismerősök és a Pleitz-nyomda főnököknek, valamint alkalmazottainak, kik a felelhetetlen jó feleség, illetve leány, testvér, meny és sógor nő

Pfeiffer Rezsóné

szül. Hoff Mária

elhalálzásával alulírottakat ért megrendítő csapás alkalmából részvét-nyilvánításaikkal felkeresték, a temetésen való megjelenésükkel, valamint koszoru- és virágadományaikkal mély fájdalmukat enyhíteni igyekeztek, ezuton is hálás köszönetet mond

a Pfeiffer- és Hoff-család.

Позив.

Прва Оросламошка Циглана
Д. Д. одржаће на дан 30-ог јула 1922. г. у 11 час. пре подне у сопст. зграда на подручју Циглане своју

редовну годишњу главну скупштину

на коју нам је част позвати пошт. деовничаре.

Дневни ред:

1. Извештај управног и надзорног одбора, даље предлагање биланса и рачуна губитка-добитка.
2. Подела добити.
3. Избор једног члана у надзорни одбор.
4. Давање разрешнице члановима управног и надзорног одбора.

У Оросламошу, 9-ог јула 1922.

Управа.

Мегхивó.

Аз **Елсо Оросламоси Тэглагар** гт. folyó évi

rendes közgyűlését

1922 július hó 30-án d. e. 11 órakor tartja a téglagyár telepén levő épületében, melyre a t. részvényeseket van szerencsénk meghívni.

Tárgysorozat:

1. Igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentés, továbbá a mérleg-és veszteség-nyereség-számla előterjesztése.
2. A nyereség felosztása.
3. Egy felügyelő-bizottsági tag választása.
4. Az igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagok részére a felmentvény megadása.

Oroszlámos, 1922 július 9-én.

1167

Az igazgatóság

Figyelem!

A város központján fekvő, évtizedek óta fennálló, jóforgalmu

fűszer- és festékáru-üzlet

más vállalkozás miatt szabad kezből eladó

1170

Bővebbet a „Torontál” kiadóhivatalában.

Figyelem!

Befőttes- és uborkásüvegek

szép fehér áru, minden mennyiségben kapható

Ivanitza Ferdinánd Károly

üveg-, porcellán-, tükör- és lámpakereskedésében 837

Veliki Beeskerek, Aleksandrova (Fő) utca.

Ablaküvegezők és képeretezők a legolcsóbb árak mellett.

Lorenc A. tanár bécsi klinikájának volt sebésze

Dr. Kajon Cezar,

az ortopediai chirurgia specialista fogad délután 2 órától 4-ig esont- és izületbetegeket, bénákat és ferdenövésűeket szakszerűen berendezett műtőjében medikó-mechanikai gyógykezelés céljából. Ortopedikus gimnasztikai kurzusok

1164

Beograd, Studenička ul. 67.

Cukrászda

igen nagy forgalommal, a Bónság legélénkebb városában, más vállalkozás miatt eladó.

Cim a Torontál kiadóhivatalában

Irodakisasszony,

ki a szerb, magyar és német nyelvet szóban és írásban bírja, azonnal felvétetik

Petry és Lukács

építőmesterek irodájában, Vojvode Bojovitya (Vörösmarty) utca 23. 1156

Elsőrendű virág- és akác-

m é z,

méhrajok, nagy mennyiségben kapható

SIMON JÁNOS

1163

méhészetében, MUZSLYÁN.

A város központján levő Srpska Kruna-szálloda

más vállalkozás miatt eladó. Bővebbet 1168

Jaug Pál szállodásnál, Veliki Beeskerek.

VII. gimnáziumot végzett diák

szerb nyelvtanítónak

ajánlkozik elemista fiúhoz. Cim a „Torontál” kiadóhivatalában.

1165

Uj parti érkezett!

1. Aida-jegyű ful, fekete 8., 12., 16. sz., színes 12. és 16. sz., fehér 12. számu.
2. Itália gyöngye, fekete.
3. Conca d'oro, fekete.
4. Korona d'oro, fekete 20., 25. és 30. számu.
5. Levriero-jegyű cérna, fekete és fehér, 400 yardos.
6. 200 yardos cérna, fekete és színes, 16., 40. és 50. számu.
7. 1000 yardos merseriszán, fekete és fehér 30., 40. és 50-es, igen jó minőség, C. T. S. jegyű.
8. Alátét fehér és fekete, 30-as.
9. Zefir-zsebkendő 40 cm.
10. Gyöngykoton, -8-as számu, színes, C. T. S. jegyű.
11. Női fekete pamutharisnya 125 dinár tucata, ládanként 100 tucat a 118 dinár.

Jovan T. Jankovity és Társa Beograd,

Zmaja od Nočaja ulica.

A fenti árúk mindenkor raktáron vannak.